

Көхтөөх ньымалары уруокка туттуу. (үлэ опытыттан)

Оҕо үөрэх кэмигэр кылааска көхтөөх буоллабына билиини үчүгэйдик ылар. Учуонайдар этэллэринэн оҕоҕо ытык өйдөбүллэр, нууччалыы этэххэ личностнай хаачыстыбалар 70% на алын сүхүөх кылааска инэриллэр эбит. Ол иһин алын сүхүөх оскуола учуутала оҕону ааҕарга, суруйарга эрэ үөрэппэт. Биһиги ону таһынан оҕону анализтыырга, сүрүнүн буларга, тэннээн көрөргө, үөскээбит проблеманы быһаарарга, сатаан бодоруһарга үөрэтэбит. Ити сатабылларга оҕону үөрэтэргэ биһиги көхтөөх, нууччалыы этэххэ активнай ньымалары уонна дьайыылары туттабыт. Киһи ылбыт информацияны өйүгэр тутара эмиэ араас эбит. Холобур киһи информацияны анардас аахтабына 10% эрэ өйүгэр хаалар эбит. Анардастыы иһиттэбинэ 20%, анардас харабынан көрдөбүнэ 30%, онтон иһиттэбинэ уонна көрдөбүнэ 50% хаалар. Өскөтүн эн ылбыт информациябын кэпсиир эбит буоллаххына 70% өйгөр туттабын. Кэпсээн баран, өссө ол ылбыт билиигэр тугу эмэ илиигинэн тутан-хабан онорон таһаарар эбит буоллаххына 90% ылбыт информациябын чинник өйгөр тутар кыахтаах эбикин.

Урукку традиционнай үөрэхтээһиннэ оҕо объект оруолун толорор эбит буоллабына, билинни кэм ирдэбилинэн оҕо субъект оруолун толоруохтаах. Атыннык этэххэ кини уруок хаамытыгар барытыгар көхтөөхтүк кыттахтаах, саңаны бэйэтэ тобулан толкуйдаан таһаарыахтаах. Итиннэ учууталга көхтөөх ньымалар улахан көмөнү аһалаллар. Көхтөөх ньымалар диэн тыл нууччалыы быһаарыыта маннык диэн.

Активные методы – это методы, побуждающие учащихся к активной мыслительной и практической деятельности в процессе овладения учебным материалом. Активное обучение предполагает использование такой системы методов, которая направлена на самостоятельное овладение учащимися знаниями и умениями в процессе активной мыслительной и практической деятельности.

1. Бу ньымалары уруок ханнык баһарар этабыгар туттуохха сөп. Холобур уруок, дьарык саһаланыыта оһолору үлэлиир сөптөөх санааһа киллэрэргэ маннык ньымалары туттуохха сөп. «Шалом салют!» ньыма: Россия – куустуһуу; Китай – илиини түөскэ кириэстии тутан баран бокулуон; Индия - ытыспытын сүүскэ тутан баран бокулуоннааһын; Германия - харахха утары көрөн туран илии тутуһуу; Малайзия - илии тарбахтарын төбөтүнэн даһайсыы; Эскимостар - муннуларынан аалсыһыы.

«Араастаан дорооболоһуу» ньымата.

- Бары турдубут. Мин илиибинэн биридэ таһыннахпына илии тутуһан дорооболоһоһут, иккитэ таһыннахпына санныгытынан даһайсаһыт, үстэ таһыннахпына төбөһүтүнэн даһайсаһыт.

2. Саңа теманы барарга маннык активнай ньымалары туттуохха сөп. «Мозговой штурм», «Кластер»

«Кластер» ньымата – барыллыбыты графически көрдөрөөһүн. Кластеры группанан да биирдиилээн да үлэһэ туттуохха сөп. Хатылааһын уруоктарыгар эмиэ туттуохха сөп.

3. Саңаны чиңэтиигэ туттуллар ньымаларынан буолаллар: «Информационнай карусель», «Станцияларынан айан». Бу ньыманы туттарга кылаас оһолоро группаларга арахсан үлэлиллэр. Станция аайы барыллыбыт теманнан араас ыйытыылар бэриллэллэр. Ол ыйытыыларга группалар эппиэттерин лиискэ суруйа суруйалар бэйэ бэйэлэригэр бэрсэллэр. Түөрт группа баар буоллаһына, түөрт араас ыйытыы баар буолуохтаах. Группа бэйэтин лииһэ эргийэн кэллэһинэ суруллубуту барытын ааһан баран түмүк оңороллор. Атын группа сыһа эппиэттээбит буоллаһына туохха сыыспыттарын быһааран этиэхтээхтэр.

«Айар үлэ мастерскойа»: оҥолор уруһуй уруһуйдуулар, хоһоон, кэпсээн айаллар, өс хоһооннору көрдүүлэр, кыра кинигэ оңостоллор «Лэпбук» 1. Тематын талабыт. 2. План содержания 3 макет на А4. Туохтан турара: кармашки боростуой, фигурнай кармашектар, конвертар боростуой, фигурнай конвертар, эргийэр кругтар, боростуой кинигэлэр, гармошка кинигэлэр, разрезной блокнот, араас убун лиистэрдээх блокнот, икки бук тутуллубут лиис, туерт бук тутуллубут лиис, хас да бук тутуллубут полоскалар. мини-сценка туруораллар, «Информационнай карусель». Бу ньыманы литература, тулалыыр эйгэ уруктарыгар туттуохха сөп. Оҥолор манна эмиэ группаларынан үлэлиллэр. Эбии информацияны кытта үлэ көрүңэ буолар: энциклопедиялары, словарьдары кытта үлэ. Барбыт сирдэрин, эбэтэр суруйааччыларын туһунан остуоллары кэрийэ сылдьан информация көрдүүлэр. Информационнай остуоллары барытын кэрийэн бүтүтхэтинэ түмүк оңороллор уонна биир оҥо булбут информацияларын кэпсиир.

4. Түмүк онорор көхтөөх ньымалар. «Ромашка» ньыма: Оҥолор ромашка сибэкки биирдии эминьэбин ыла-ыла санааларын этэллэр, эбэтэр ыйытыыларга эппиэттиллэр.

«Комплиментар» ньыма: Оҥолор төгүрүччү тураллар. Аттыгар турар оҥотун диэкки хайыһан баран комплимент этэр, урукка хайдах үлэлээбитин туһунан, ситиһилэри баҕарар.

5. Релаксация онорор көхтөөх ньымалар.

«Түөрт кут» ньыма: "Түөрт кут" - диэн сир, уу, салгын, уот. Учуутал "сир" –диэтэбинэ сиргэ чохчойон олорон илиилэринэн сири таарыйаллар, "уу" –диэтэбинэ илиилэрин иннилэрин диэкки ууналлар уонна ууга харбыыр хамсаныылары онороллор. Учуутал "салгын" –диэтэ да атахтарын төбөтүгэр тураллар, илиилэрин үөһэ ууналлар. Онтон "уот" –диэни иһиттэхэтинэ илиилэрин тононохторун токутан баран түөстэрин иннилэригэр эргитэллэр.

«Сааһыланың» ньыма: Оҥолору икки командаҕа арааран баран хаманданан үрдүккүтүн көрөн сааһыланан стройдаан диэн учуутал этэр. Ханнык хамаанда сөпкө уонна түргэнник сааһылааммытын бэрэбиэркэлиир.

Оҥолору анализтыырга, сүрүнүн буларга, тэннээн көрөргө, үөскээбит проблеманы быһаарарга, сатаан бодоруһарга үөрэтиң, бу ньымалары үлэжитигэр туһаның.